täidesaatmise seisma panna, kusjuures lahkuminekud valitsusega nõukogule, lahkuminekud nõukoguga haridusministrile otsustada antakse. Prorektor (resp. prorektorid, neid on praegu kaks) on rektori asetäitja tema äraolekul; temale võib aga ülikooli nõukogu mõned rektori alla kuuluvad asjad alaliselt juhtida anda.

Ülikooli autonoomse korralduse kõrgem instants on nõukogu. Tema otsustab kõik ülikooli elusse puutuvad põhimõttelised küsimused, selgitab lahkuminekuid teaduskondade vahel, toimetab ülikooli tähtsamate ametnikkude valimisi, annab professorite ja dotsentide valimiste kohta oma otsuse, kinnitab õppekavad, mitmesugused kodukorrad ja juhtnöörid jne. Nõukogu koosneb ülikooli valitsuse liikmeist ja teaduskondade poolt valitud esindajaist, keda iga täie või algava viie hääleõiguselise liikme kohta üks valitakse. Kogu nõukogu liikmete arv on seega 35—40. Ainult rektori ja prorektori valimisteks astuvad kokku kõik ülikooli hääleõiguselised õppejõud, s. o. professorid ja dotsendid, n. n. valimiskoguks. Siia kuuluvad peale nende veel ülikooli raamatukogu juhataja, kes professoritega on arvatud ühevääriliseks, ja teiste õppejõudude (lektorite, eradotsentide jne.) esindus, iga viie ja algava viie kohta üks asemik.

Rektor ja prorektor valitakse 3 aastaks ja esitatakse haridusministri kaudu kinnituseks Vabariigi Valitsusele. Ei leia haridusminister võimalikuks valimiskogu ettepandud kandidaati kinnituseks soovitada, siis võetakse ette uued valimised. Ei poolda haridusminister ka seekord kandidaati, siis esitab ta oma valiku järele Vabariigi Valitsusele rektori ja prorektori kandidaadi.

Teaduskonnad ja õpetajad. Teaduslikku tööd ja õppetegevust juhivad teaduskonna-kogud, mille täieõiguselisteks liikmeteks on professorid ja dotsendid. Teaduskonna-kogud seavad kokku õppeplaanid, korraldavad eksameid, jagavad teaduslikke kraade jne. Nende tähtsamad otsused vajavad ülikooli valitsuse kinnitust. Teaduskonna eesotsas seisab teaduskonna-kogu poolt 3 aastaks valitud dekaan, kelle ametisse kinnitab haridusminister. Dekaanil on teaduskonna valitsemisel samad õigused, mis rektoril ülikooli valitsemisel. Teda toetab asjaajamises õppejõudude keskelt üheks aastaks valitud sekretär, kelle kinnitab ülikooli valitsus. — Teaduskondi on ülikoolil 7: 1) filosoofia-, 2) usu-, 3) õigus-, 4) matemaatika-loodus-, 5) arsti-, 6) loomaarsti- ja 7) põllumajandus-teaduskond. Õigusteaduskonna juurde kuulub õpetuse asjus teataval määral omaette toimiv majandus-osakond, arstiteaduskonda — farmaatsia-osakond, põllumajandusteaduskonda — metsaosakond. Muidu sõltub osakondade kujunemine õppetoolidest ja õppekavadest, mis pakuvad eriti filosoofia- ja matemaatika-loodusteaduskonnas rohkesti erinemisvõimalusi. Õppekohti oli põhikirjale juurde lisatud nimekirjas ette nähtud: 94 professuuri, 32 dotsentuuri, 3 prosektuuri, 5 õpetajat, 10 lektorit ja 1 astronoom-observaator, kokku 145. 8. III. 1927 Riigikogu poolt vastu võetud riigiasutiste koosseisude seadus aga vähendas selle arvu 10 professuuri võrt, juurde lisades 1 prosektori, millega määraliste õppekohtade arv on praegu 136.

Tegelikult olid 1. II. 1927 õppekohad täidetud 69 professoriga, 23 dotsendiga ja 15 muu õppejõuga, kokku 107 kohta. Mitmele professuurile ja dotsentuurile ei ole senini leitud kohast isikut. Osa kohti täidavad ajutised õppeülesannete-täitjad ja eradotsendid. Ülesandel lugejaid oli 1. II. 1927 24, eradotsente 13. Peale selle andsid õpetust 3 erakorralist õppejõudu, kes välismaalt tasu said.

Professorid jagunevad nime ja palga poolest korralisteks ja erakorralisteks, kusjuures vahe mõlemate liikide vahel moodustab teadusliku ja pedagoogilise võimise aste. Professoriks seatav isik peab omandanud olema kõrgema teadus-

Tartu, lk. 657